

VL
467

BIỂN

Chiếc gương TRUNG THỰC

KIM ĐỒNG

VĂN BIÊN

CHIẾC GƯƠNG TRUNG THỰC

Bìa và minh họa của ĐOÀN THANH

THƯ VIỆN
THIẾU NHI NHA TRANG

467 / 83

18/00001A

NHA XUẤT BẢN KIM ĐỒNG—HÀ NỘI 1980

Biên tập : ĐINH HẢI
Trình bày : THY NGỌC
Sửa bản in : NGỌC LOAN

In 50.200 cuốn tại Nhà máy in Tiền Bộ - Hà Nội - khuôn khổ 16 × 24.
Số xuất bản 47/KĐA - Số in 445. In xong ngày 25 tháng 11 năm 1980.
Gửi lưu chiểu tháng 12-1980

CHIẾC GUƠNG TRUNG THỰC

Hoa dừng lại trước Guơng thần:

– Chào bạn!

Guơng chào lại bé Hoa:

– Chúc bạn hôm nay được điềm tốt!

– Cảm ơn Guơng thần!

Hoa vui vẻ, định quay đi, bỗng Guơng thần gọi lại:

– Kìa, cái nơ trên mái tóc bạn sắp rơi.

Hoa cài lại nơ, cảm ơn Guơng rồi đến trường.

Lần nào Guơng thần cũng mách cho Hoa một cái gì đó. Khi thì cái nơ thất chưa ngay, khi thì cái khăn quàng bị lệch. Cái cúc áo quên cài. Vạt áo sau lưng có vết bẩn. Hoa đến trường bao giờ cũng được cô giáo và các bạn khen ăn mặc chỉnh tề, sạch sẽ.

Hoa biết đó là công của chiếc Guơng thần.

Trưa nay đi học về, vừa thấy Hoa, Guơng thần bỗng cười rũ rượi.

Hoa đang buồn nên chẳng dừng lại.

Guơng thần gọi với theo:

– Kìa, có bạn nào nghịch vẽ con ngỗng sau lưng áo bạn.

Hoa cởi áo ra xem. Không phải ngỗng mà con số 2 các bạn ở lớp vẽ bằng phấn trên áo Hoa.

Hoa vò áo chạy thẳng vào buồng trong.

... bị cô giáo cho lĩnh con « ngỗng »

Hoa ngồi thử trước cuốn vở toán. Trang giấy, hàng chữ như mờ đi. Nhưng con số 2 cô giáo phê lại hiện lên rất rõ. Nó lớn dần, lớn dần và hóa thành con ngỗng nhìn Hoa như muốn trêu ngươi. Hoa gấp cuốn vở lại. Con ngỗng lại trườn ra, nằm gọn trên bla vở, nó ngược lên nhìn Hoa như muốn hỏi tại sao mình có mặt ở đây, trên cái bàn đẹp, có bày lọ hoa xinh xinh... Tại sao ư? Chỉ vì trong giờ học tuần trước lúc cô giáo giảng, Hoa không chú ý nghe, nhìn con bướm bay ngoài sân và ước mơ mình hóa thành bướm tha hồ bay lượn, chơi xa. Đến kỳ làm bài tập, Hoa phải cắn bút và bị cô giáo cho lĩnh con « ngỗng » (theo cách gọi của các bạn). Câu chuyện đầu đuôi chỉ có thế. Nhưng khốn nỗi, tối nay mẹ sẽ kiểm tra vở. Và ngày kia chủ nhật mẹ sẽ phạt không cho Hoa đi xem xiếc. Ôi, nói đến xiếc, Hoa không thể nào quên được tiết mục nhào lộn trên dây. Xem hồi hộp đến quên cả thở. Và tiết mục uốn dẻo nữa. Cô diễn viên ấy cứ như người không xương. Thế là chủ nhật này... chỉ tại mày, ôi cái con ngỗng đáng ghét! Hoa cuộn cuốn vở định vất vào xó, bỗng một ý nghĩ chợt đến rất nhanh... Hay mình biến con ngỗng thành con... Ủ, được lắm chứ! Nhưng con gì nhỉ?... Con 5, 6 hay

7, 8...? Khó quá! Con ngỗng thì quả thật khó biến thành một con số khác mà không ai biết. Nếu là «quả trứng» thì dễ, chỉ cần thêm cái râu là thành con số 6 ngon ơ. Đằng này con ngỗng, mới khó! A, có cách rồi! Cho mày một giọt mực. Một giọt mực làm như vô tình đánh rơi thì mẹ không thể nào nghi vào đâu được.

Nghĩ sao làm vậy. Hoa lấy lọ mực, nhỏ trên mình chú ngỗng vô tội mấy giọt. Ngỗng hình như cứ quay một chút rồi chìm mất trong màu xanh đen của giọt mực to tướng.

— Bây giờ thì yên trí nhé! Có kêu, mẹ tớ cũng chẳng nghe.

Hoa đang hoàng bổ cuốn vở vào cặp

★★

Sáng nay Hoa vui vẻ cắp sách đến trường. Ngang qua Gương thần, Hoa không có ý định dừng lại. Nhưng Gương bỗng gọi giật lại. Hoa giật mình. Chẳng lẽ Gương thần lại biết câu chuyện con ngỗng chết chìm trong giọt mực hay sao? Nếu Gương thần biết thì thế nào mẹ cũng biết. Lỗi

Hôm nay có bạn xinh quá!

một nay nặng gấp ba, bốn lần. Không, không được. Nhưng bỏ đi không xong. Thế nào Gương thần cũng mách mẹ. Thà cứ đứng lại, sau sẽ hay. Nhưng may quá. Gương thần chỉ mách cho cô bạn nhỏ vết mực bằn ở ngón tay và cái cúc áo giữa quên cài. Hoa thở phào nhẹ cả người. À, có thể chứ. Gương thần dấu tình mắt đến đâu cũng không thề nhìn thấy con ngỗng giấu trong cặp, à, giấu kín trong giọt mực chứ! Minh tài thực. Hoa giấu nụ cười, cảm ơn Gương rồi đến trường.

★
★

Trong lớp. Giờ ra chơi. Vô tình chị gió vào và lật đúng trang vở của Hoa có con ngỗng chết chìm trong giọt mực. Tuấn ngồi cạnh chợt trông thấy.

Tuấn lấy làm lạ hỏi Hoa:

— Nay, diềm 2 của bạn đâu? À, Tuấn biết rồi, có phải bạn định giấu mẹ?

Hoa đỏ mặt ấp úng:

— Mình sợ mẹ rầy.

Tuấn lắc đầu:

— Làm thế không hay đâu. Xấu lắm! Bạn định giấu dốt suốt đời hay sao?

Hoa muốn khóc:

— Mình sợ... mình không muốn...

Tuấn an ủi bạn:

— Không, mình không mách với mẹ và cô giáo đâu. Nhưng lần sau bạn đừng làm thế...

Ừ, bạn Tuấn tốt quá. Xưa nay Tuấn chơi thân với Hoa. Tuấn đã hứa thì không bao giờ sai. Hoa thở phào nhẹ nhõm. Hoa gấp cuốn vở lại. Thế là con ngỗng nằm yên trong giọt mực... mẹ không biết và cô giáo cũng không biết được!

★
★

Hoa ở lớp về dừng lại trước Gương.

Gương thần vui vẻ chào:

— Hôm nay cô bạn xinh quá!

Hoa nhìn vào Gương. Ủ, hôm nay mình nom xinh thật. Chả hôm nay là ngày cuối tuần mà. Mẹ thất cho Hoa chiếc nơ hồng... thêm chiếc khăn quàng đỏ nổi trên áo hoa có viền dăng-ten trắng. Đôi má đỏ, lúm đồng tiền nom Hoa càng rất dễ thương. Mình sẽ mặc nguyên thế này ngày mai đi xem xiếc. Nhưng kìa, cô bé trong Gương nhìn Hoa như có gì khang khác. Không, chẳng có cô bé nào cả đâu. Vẫn là cái bóng của Hoa mọi ngày trong Gương đó thôi. Nhưng sao... bạn ấy hôm nay lại nhìn mình như thế. Không phải đâu. Tại mình cảm thấy thế. Hoa định quay đi. Cô bạn trong Gương bỗng giữ Hoa lại:

— Này, bạn nom xinh đấy. Nhưng... chiếc khăn quàng đỏ ở cò...

Chiếc khăn quàng ở cò Hoa vẫn thắt ngay ngắn đấy chứ. Cô bạn trong gương lắc đầu.

— Không, mình muốn nói hôm nay, bạn không xứng đáng...

Hoa hiểu ra rồi. Lại chuyện cái con ngỗng chết trong giọt mực! Mà nó có chết đâu. Nó đang cựa quậy trong cặp Hoa. Nó lộ cái đầu xanh đen. Kìa, cái cò vươn dài, rồi toàn thân trườn ra khỏi cặp. A, một con ngỗng màu xanh! Gương thần cười rử rượi. Sao lại thế này nhỉ. Mình tưởng chuyện đó giấu im đi được rồi. Thế cái cô bé trong Gương là ai? Sao cô ta lại nhìn mình như thế? Cô bạn trong Gương bỗng nghiêm nét mặt:

— Con ngỗng suýt chết oan. Còn lỗi bạn chẳng oan chút nào. Bạn định lừa dối người mẹ suốt đời cực khổ lo lắng cho bạn hay sao. Bạn nên suy nghĩ lại đi.

Bé Hoa không nghe nổi nữa, nước mắt lưng tròng. Em xách cặp chạy vào buồng trong. Con ngỗng màu xanh đen lạch bạch chạy theo...

Cô bạn trong Gương cũng biến mất.

Nhưng trong lòng Hoa vẫn vang lên tiếng nói của cô bạn và hình như cả tiếng của Tuấn:

— Làm thế không hay đâu, xấu lắm! Bạn định giấu dốt suốt đời sao...?

Hoa gục đầu xuống bàn nức nở...

Sáng chủ nhật.

Mẹ cài chiếc nơ hồng trên mái tóc, sửa lại chiếc khăn quàng đỏ cho cô con gái yêu.

Hoa gục đầu vào lòng mẹ:

— Mẹ, con không đi xem xiếc đâu.

Mẹ âu yếm vuốt tóc Hoa:

— Đi chứ con, hôm nay có tiết mục mới.

Hoa ấp úng:

— Nhưng con...

— Không, tối hôm qua con đã hối lỗi, mẹ không phạt con đâu. Nhớ lần sau đừng bao giờ làm thế nữa.

Hoa nhìn mẹ, lòng tràn đầy biết ơn.

Hoa ra cửa. Em dừng lại trước gương.

Gương thần vui vẻ chào Hoa:

— Chúc bạn hôm nay một ngày vui.

Cô bạn trong Gương cũng nhìn Hoa, mỉm cười dịu dàng:

— Chúc bạn Hoa hôm nay một ngày vui.

Hoa chào Gương thần cùng cô bạn trong gương rồi hớn hờ nháy chân sáo ra ngoài.

Bạn Tuấn đã chờ ở ngõ.

Sáng chủ nhật. Trời trong xanh...

15-5-1977

ĐÔI HÀI THẦN

Chú bé cầm đôi hài ngấm nghĩa, đôi hài chú vừa mới bắt được. Chà! Đôi hài cò lỗ kỳ quái này ai quảng đi đấy mà. Mang cái của nợ này vào chỉ thêm nặng chân. Chú định quảng đi. Bỗng từ trong đôi hài có tiếng kêu:

— Dừng! Đôi hài thần đây! Người nào đi đôi hài này thì không một ai đuổi kịp.

...đã thấy chú bé đang cười trên lưng địch thủ...

La thật, như chuyện chiêm bao. Nhưng cứ đi thử xem sao. Không dùng thì ta lại vất đi. Chú bé ướm thử một chiếc. Người chủ bỗng nhẹ lâng lâng. Chú mang chiếc thứ hai vào và bước thử. Ô hay! Chẳng có cánh mà người cứ như đang bay lướt trên cỏ, êm như làn gió. Chẳng cần chạy chú cũng vượt được tất cả những ai chú gặp dọc đường. Kia, thỏ ơi! Cho chú mày chạy trước. Chạy hết sức đi. Chạy như lúc bị lão chồn đuổi. Tớ sẽ vượt cho coi. Chờ cho thỏ chạy trước một quãng khá xa, chỉ cần vài bước, chú bé đã đuổi kịp và vượt thỏ. A, chào hươu sao! Cậu có bốn chân dài, nòi tiếng chạy nhanh. Tớ cũng chấp cậu chạy trước. Cứ chạy trước nữa đi. Xa nữa. Tớ sẽ đuổi kịp cho coi. Hươu chạy trước một quãng khá xa. Lúc quay lại nhìn thì thấy chú bé đang tiến sát mình. Hươu chưa hết ngạc nhiên thì chú bé đã vượt hươu một quãng dài.

Hươu và thỏ bảo nhau: chưa thấy ai chạy nhanh bằng chú bé ấy.

Hôm sau, nhiều thú rừng rủ nhau đến chạy thi với chú bé: nai, mang, hoẵng và cả trăn gió nữa. Nhưng chẳng ai vượt nổi chú bé cổ đôi hài kỳ lạ. Tiếng đồn «chú bé chạy nhanh nhất» vang đi khắp nơi. Đến nỗi ngựa vằn – một giống ngựa hoang chạy nhanh nhất trong dòng họ ngựa – từ thảo nguyên xa xôi cũng tìm đến thử sức với chú bé. Nếu quả lần này chú bé thắng cuộc nữa thì không còn ai chạy nhanh hơn chú bé. Cuộc thi bắt đầu. Tiếng trống của anh trọng tài gấu đã nổi lên rồi mà chú bé vẫn còn nhàn nhai. Ngựa vằn lướt trên cỏ như một mũi tên bắn. Đợi ngựa vằn mất hút đằng xa, bấy giờ chú bé mới lấy đôi hài treo trên cổ xuống xỏ vào chân. Và lạ lùng chưa, chỉ loáng sau, người ta đã thấy chú bé đang cười trên lưng địch thủ của mình phi nước đại trở về...

Tiếng đồn chú bé chạy nhanh nhất vang đi khắp nơi.

Ngày lại ngày, chú bé hỏi hải thần:

– Có còn ai chạy nhanh hơn tôi không?

– Hiện nay trên mặt đất này chưa ai vượt nổi chú! – từ trong đôi hài vang lên tiếng nói.

Chú bé cười đắc ý:

– Hiện nay và cả sau này cũng không ai vượt nổi tôi!

Từ ngày có đôi hài thần, chú bé không mấy khi ở nhà. Trên đời có bao nhiêu thú vui hấp dẫn. Sáng tinh mơ, người ta gặp chú ở hội thi gà chọi thôn Đông. Chiều người ta thấy chú chọi chim ở thôn Đoài. Hôm nay chú chọi ở thôn Nam. Ngày hôm sau chú có mặt ở thôn Bắc. Có đôi hài thần, đường xa mấy cũng hóa gần. Chú đi không chờ trời sáng. Về quên mất trời lặn. Đói, chú rẽ qua nhà. Có mo cơm lúc nào mẹ chú cũng treo sẵn trước cửa...

Thời gian qua.

Cây bàng trước sân nhà đã mấy lần thay lá. Chú bé lớn nhanh. Chẳng mấy chốc chú đã trở thành một chàng trai. Đôi hài cũng rộng ra theo bàn chân người chủ.

... Một hôm có cuộc thi của các loài tôm cá dưới biển. A, trước này mình chưa có dịp thử sức với loài dưới nước. Phải thử một phen chơi. Nếu mình thắng nữa thì... chẳng những trên cạn mà cả dưới nước, ta cũng là người chạy nhanh nhất! Chàng trai quyết định lên đường. Biển Đông bày ra trước mặt. Chàng trai hơi chột dạ. Mặt nước mênh mông đầy sóng kia đâu phải là nơi quen thuộc của mình.

— Anh cứ mang đôi hài vào. Tất cả tôm cá không ai vượt nổi anh! — từ trong đôi hài vang ra tiếng nói quen thuộc...

Tôm, cua, cá nhìn người khách lạ bằng đôi mắt hoài nghi. Làm sao chàng trai nọ có thể là đầu thủ của họ, con cháu của một dòng họ ngàn đời quen sông nước. Nhưng một điều không ai ngờ tới là chàng trai đã thắng tất cả những người con của Long vương. Chàng bơi dưới nước cũng dễ dàng như chạy trên bộ. Người ta quàng lên cổ chàng trai có đôi hài thần vòng hoa chiến thắng kết bằng san hô.

Tiếng tăm « người bơi nhanh nhất » vang đi bốn biển.

Ngày lại ngày, chàng trai hỏi đôi hài thần:

— Có còn ai bơi nhanh bằng ta không?

— Hiện nay dưới biển chưa có ai bơi nhanh bằng anh! — từ trong đôi hải vang lên tiếng nói quen thuộc.

Chàng trai cười đắc ý:

— Hiện nay và cả sau này không ai vượt nổi được ta!

★
★★

Từ đó, chàng trai càng không mấy khi ở nhà. So với thời thơ ấu, bây giờ có thêm những thú vui hấp dẫn hơn: chàng vẫn mê các hội vật, hội đua thuyền, hội chọi chim, chọi gà ngày nọ. Nhưng bây giờ còn cộng thêm cái thú đi xem hát phường vải, hát giặm, hát quan họ. Tối hôm nay người ta gặp chàng ở hội hát phường vải xứ Nghệ. Hôm sau chàng có mặt ở đêm hội quan họ Bắc Ninh. Có đôi hải thần, đường xa mấy cũng hóa gần. Cứ vui chơi thỏa thuê. Lúc nào đói, đôi hải thần giúp chàng rẽ qua nhà. Có mo cơm to vợ chàng gói sẵn treo trước cổng nhà.

★
★★

Thời gian trôi qua.

Cây bàng trước sân thêm mười mấy lần ra hoa, rụng lá. Chàng trai chẳng mấy chốc tóc đã hoa râm. Bây giờ thì ông lão có những thú vui khác. Thú vui của tuổi già. Sáng, ông có thể đi hàng mấy chục dặm gặp một ông bạn cũ, cùng nhau đấu một ván cờ tướng. Chiều tối rủ vài người bạn thân cùng nhau uống chén trà thơm, rình xem hoa quỳnh nở. Thời gian trôi qua. Nhưng đôi hải chẳng mòn đi chút nào. Vì đó là đôi hải thần. Cho đến tận bây giờ từ nguồn xuống biển chưa ai vượt nổi ông lão.

... Một hôm ông đang ngồi trong nhà nhắm rượu, chợt thấy cánh chim bay ngoài cửa, bỗng nảy ra ý nghĩ: Mình đã thắng các loài thú chạy trên mặt đất, cả các loài cá bơi trong nước. Còn loài chim đang bay kia... Ông mơ đến tràng hoa chiến thắng kết bằng những sợi lông chim đẹp nhất. Nhưng làm sao, làm sao?

— Ông cứ mang đôi hải vào. Tất cả loài chim không một ai vượt nổi ông. — Từ trong đôi hải lại vang lên tiếng nói quen thuộc.

— A, cảm ơn thần hải!

Chẳng đề chậm một ngày, ông lấy đôi hải quảng trên cổ xuống, từ già vợ con lên đường. Kia, chào chim câu, ta không thềm bay thi với chú em đâu. Chú em chỉ đáng là loài chim đưa thư. Chào cánh én. Chú nhẹ nhàng, lanh lẹn đấy, nhưng chú chỉ giỏi lượn vòng. Chèo béo bay nhanh, hơn đời về lòng dũng cảm, nhưng chưa phải là đối thủ của ta. Hãy lên tận đỉnh núi xa tít trên kia, tìm lão đại bàng, vua của các loài chim. Đại bàng có đôi cánh lớn. Một ông tổ nào của nó xưa đã từng cắp nôi một công chúa trốn đi... Ta thắng đại bàng là thắng cả loài chim.

Chẳng mấy chốc ông đã tìm thấy chỗ đại bàng ở.

Một cuộc nói chuyện ngắn gọn giữa vua của các loài chim và người có đôi hải thần. Họ thỏa thuận một cuộc bay thi chưa từng có. Chỗ khởi đầu cuộc bay là đỉnh núi phương Nam. Đích cuối cùng là đỉnh núi phương Bắc. Dưới cánh họ là vô vàn vực thẳm và biển Đông cuộn sóng.

Tất cả muôn loài trên mặt đất đều theo dõi cuộc thi kỳ lạ này. Và một điều không ai ngờ đã xảy đến: ông lão với đôi hải thần đã vượt bỏ vua của các loài chim...

Người ta tặng ông danh hiệu «Người bay nhanh nhất». Tiếng tăm ông bay đi khắp bốn phương...

Về nhà, ông hỏi hải thần:

— Trên đời này có ai bay nhanh hơn ta không?

Ông lão mỉm cười, đôi mắt mơ màng chờ đợi câu trả lời quen thuộc. Mấy chục năm trời, ông đã từng quen với điệp khúc êm tai đó rồi!

Lần này không phải từ đôi hải thần vang ra tiếng nói, mà thần hải từ trong đôi hải bỗng hiện ra. Một vị thần như ta thường gặp trong các chuyện cổ dân gian. Tiếng thần hôm nay bỗng trầm xuống:

— Có. Có người còn bay nhanh hơn ông.

— Ai? Thần nói thế nào? - ông bàng hoàng không tin ở tai mình nữa.

Thần hài bèn đưa cho ông chiếc gương. Ông cầm gương soi bỗng rùng mình ném gương đi:

- Ai trong đó?
- Chính là ông.
- Không, ta không thể chổng già thế được!
- Nhưng đúng là ông. Ừ, mới ngày nào...
- Ta chưa làm được việc gì cả!
- Bây giờ thì không còn thì giờ nữa.

Ông lão lượm mảnh gương lên soi và bật khóc.

Thần hài lắc đầu:

- Ta rất tiếc! Ta không đủ tài để giúp ông. Ta không có cách nào vượt nổi thời gian.

CÔ BÉ VÀ CÁNH BƯỚM

Kìa, có một cánh hoa vàng diềm đỏ. Đẹp ời là đẹp! Chẳng biết họa sĩ nào khéo tay và tỉ mỉ đến thế. Phải hái cắm lọ mới được. Cô bé len vào lùm cây định ngắt, cánh hoa vụt bay lên. À, ra con bướm! Sau phút giây bất ngờ, cô bé đuổi theo.

Dường như biết cô bé say mê mình, Bướm càng như muốn khoe đôi cánh màu rực rỡ. Cứ chập chờn, khi gần khi xa. Lúc vọt lên cao, lúc sà xuống thấp. Có khi chỉ vừa tầm tay cô bé, như muốn trêu ngươi: Nào, bắt tớ đi. Chẳng làm gì được tớ đâu! «À, đã thế thì phải chớp cho kỳ được». Cô bé đuổi theo Bướm qua các lùm hoa, qua các bụi cây. Mấy lần suýt ngã. Mồ hôi lấm tấm trên mặt.

Cả hai bắt đầu mệt.

- Này, tại sao đằng ấy cứ muốn bắt tớ? - Bướm hỏi.

Cô bé đáp rất thực:

- Tớ muốn ép đằng ấy vào sách. Đằng ấy có đôi cánh rất đẹp. Thích ời là thích!

Cô bé đuổi theo

— Hừ, nói cứ như thật!
Sao dăng ấy không xin bố
mẹ cho dăng ấy đôi cánh
như tớ có hơn không?

— Tớ... không biết.

— Ừ, không biết. Để tớ kể
cho nghe. Một chuyện cổ
tích.

Cô bé nghe nói chuyện
cổ tích, mắt sáng lên. Bướm
vàng liền thoảng:

— Thế dăng ấy đã bao giờ
nghe ai kể chuyện xảy ra ở
cái kho báu nhà Trời chưa?
Hay lắm cơ! Chuyện này
Bướm ông kể cho tớ nghe
đấy.

Quả thật cô bé chưa bao
giờ nghe nói đến kho báu
như thế

— Dăng ấy kể đi.

— Cơ mà dài lắm.

— Dài mấy cây số tớ cũng
nghe.

Dài mấy ... cây số!

Quả cái cô bé ham nghe
chuyện cổ tích này hay thực.

— Được rồi, tớ sẽ kể.

★★

Cô bé ngồi trên thảm cỏ.
Bướm vàng đậu trên cành
hoa dại thấp, bắt đầu câu
chuyện. Theo lời Bướm kể,
các hình ảnh như hiện dần

ra trước đôi mắt xanh non. Nhà cửa, ao cá vườn rau nhường chỗ cho quang cảnh buổi đầu hoang sơ của trái đất...

Giọng Bướm vàng nhẹ nhẹ, gọi một không khí xa xưa. Cái thuở người và vật nói cùng một thứ tiếng. Cái thời xa lắc xa lơ, voi chưa có ngà, trâu chưa có sừng, hồ chưa có móng vuốt và chim chưa có cánh như ngày nay... Một hôm Thượng đế tập hợp muôn loài lại để phân phát các kho báu. Có nhiều kho. Nhưng có ba kho quý nhất. Kho thuốc nhuộm, kho vũ khí và kho lông vũ.

Kho thuốc nhuộm vừa mở. Chú gấu còm dùm còm gói chực sẵn ngoài cửa từ bao giờ, chụm cả bốn chân nhảy ùm vào một thùng gần nhất. Lúc chú chui ra thì ai nấy cười lăn. Toàn thân chú đen như cột nhà cháy. May lúc đó mồm chú ngậm chặt nên đến nay còn giữ được bộ răng trắng. Bản tính anh chàng vốn háu ăn mà! Khờ thay, thuốc nhà trời hễ nhuộm một lần thì không bao giờ tẩy sạch được. Đến lượt anh chàng báo, khôn hơn, đứng ngoài hai tay vục lấy vục để vào mấy chiếc thùng gần đấy thoa lên khắp người, nên bộ cánh anh chàng lỗ chỗ đen, vàng, trắng. Dầu sao nom cũng dễ coi một tí.

Hồ chẳng thiết tha lắm với cái mẽ bên ngoài. Cái hấp dẫn đối với chú là kho vũ khí đằng kia. Chú chỉ quét vôi lên một lớp thuốc nhuộm màu vàng sẫm.

Sư tử biết vẻ đẹp của mình là ở cốt cách oai phong lắm liệt, nên cũng chỉ thoa lên người lớp thuốc nhuộm màu vàng, để tôn lên vẻ uy nghi của một đấng chúa sơn lâm. Bò rừng như biết cuộc đời sau này của mình gắn liền với đất nên cũng chọn màu vàng đất giản dị. Trâu, voi chậm chạp; đến muộn, chỉ còn loại thuốc nhuộm màu xám, đành nhuộm tạm vậy. Tranh nhau nhiều nhất ở kho màu là cá, tôm, cua, bướm và các loài chim.

Các cô gái con vua thủy tề bỏ rất nhiều công tô vẽ cho mình những chiếc vây, những cặp ví, những bộ đuôi sắc màu tinh tế, uyển chuyển. Họ nhà bướm và chim cũng không kém về nghệ thuật tự trang trí cho mình những bộ lông, cánh đẹp nhất, cho đến ngày nay họ vẫn còn là niềm ngạc nhiên đối với muôn loài về vẻ đẹp, về màu sắc của mình...

Kho vũ khí dường như chỉ dành cho những anh chàng to xác. Cửa kho vừa mở, bác voi vội vàng nhặt hai cái răng dài nhất cắm hai bên mép. Răng dài quá không nhai được, nên

quanh năm bác phải chén toàn cỏ, lá. Lâu ngày không dùng đến, cặp răng biến thành đôi ngà. Dầu sao được bộ ngà nom cũng hay. Chàng hồ sau lúc ở kho màu ra, nhảy vào kho vũ khí. Chú ta chọn mãi, cuối cùng mới bằng lòng với bộ móng vuốt. Tuy nó không to nhưng là thứ vũ khí lợi hại đây. Nguy hiểm nhất là loại vũ khí giấu kín trong người. Sẽ là nỗi khiếp sợ của các loài thú khác. Hươu nai vốn tính trẻ con, thấy mấy cặp sừng mọc tua lên như cành cây, thích quá, chộp ngay cắm vội lên đầu.

Các bác trâu, bò tính vốn điềm đạm, khiêm nhường chỉ chọn đôi sừng nhỏ cắm hai bên trán. Họ cũng chẳng đánh ai. Chỉ lúc cần thì tự vệ. Kho vũ khí to thế nhưng chỉ một loáng hết nhẵn. Ngựa ở xa đến chậm, không còn gì cả. Chút sừng cũng không có. Thương đế thương ngựa lành, không khéo bị các con thú khác ăn thịt, bèn thò vào chân ngựa ít gió, giúp cho ngựa có sức chạy nhanh.

Kho vũ khí còn có mấy vò thuốc độc. Chẳng thấy ai chạm đến, ngoài bọn rắn, rết. Bọn này lòng dạ độc, giấu vũ khí ngay trong mồm.

Tại kho lông vũ cũng rộn rịp. Nhưng là vẻ rộn rịp dễ yêu. Hầu hết là những con thú bé nhỏ, hiền lành. Rất nhiều chim. Chúng vừa hót líu lo vừa chọn những chiếc lông vũ dài cắm vào nách thành những bộ cánh thần tiên, có thể bay lên khỏi mặt đất.

Chị công không nghĩ đến chuyện bay. Chị chọn những chiếc lông dài và đẹp nhất. Khi xòe ra biến thành những chiếc quạt tròn, rực rỡ ánh mặt trời mọc... Đà diều, tận sa mạc xa chạy vội đến, cặp cánh khá to nhưng không cất nổi tấm thân nặng nề kia, đành vãn cặp giò cũ chạy bộ trở về sa mạc. Chồn cũng mò đến. Vật liệu trong kho không còn mấy. Dầu sao chúng cũng nhặt được một ít, nhưng không đủ phân phát cho cả dòng họ. Về sau chỉ có một ít chồn bay. Họ nhà bướm sau khi lắp cánh vào người, bèn thoa lên một lượt phấn hồng và bỏ nhiều thì giờ đề trang sức. Dường như muốn thi tài, thi sắc với trăm hoa.

★ ★

— Thế còn người? — cô bé ngạc nhiên kêu lên. — Con người lúc đó không được đến các kho báu hay sao?

— Ừ nhỉ! Sao không nghe ông tớ nói. Cửa kho mở cho tất cả muôn loài. Tớ nghĩ chắc lúc đó người bạn.

— Bạn! — cô bé kêu lên, tức tối. — Bạn gì mới được chứ? Cả mấy kho báu mà người chẳng được một tí!

Cô bé tức là phải. Cô hoàn toàn không hiểu được. Tại sao các con vật khác biết tự lo cho mình những chiếc sừng, những móng vuốt, những đôi cánh, hay ít ra lọ thuốc nhuộm đề trang điểm cho mình, thì tồ tiên cô, con người ngày xưa, theo cô biết, lại đi dẽo những mảnh đá vỡ, chặt những cành cây? Đàn bà đi lượm hái, đàn ông đi săn... Không ai chịu lo cho bản thân mình cả.

Bướm vàng nhìn cô bé, vẻ thông cảm:

— Đây, thấy chưa! Lỗi ở tồ tiên dăng ấy. Bay giờ dăng ấy có khóc cũng không được nữa đâu. Dừng có mà đi đòi đòi cánh đẹp của tớ. Đi mà bắt đèn tồ tiên dăng ấy.

... ô kìa, trước mặt cô bé và bướm vàng là một ông lão...

Bắt đèn tò tiên. Ý kiến bướm vàng ngộ nghĩnh thực... Mà... ô kìa, trước mặt cô bé và bướm vàng là một ông lão, với bộ áo quần bằng vỏ cây thô, ông đang dùng chiếc gậy, đầu vót nhọn đào đất trồng cây. Ông dừng tay bước lại, vuốt tóc cô bé:

— Cháu bé của ông. Cháu đừng tức. Hãy nói với cô bạn nhỏ xinh đẹp của cháu là nếu ngày đó, ông và tất cả bà con bắt chước loài vật đồ xô vào các kho báu của nhà trời thì trái đất không thề nào được như ngày nay. Lúc này cháu đã trông thấy rồi đấy. Bướm và tất cả các loài vật khác chỉ lo cho bản thân mình. Còn con người, cháu biết đấy. Không ai sống được một mình cả. Mọi người lo cho nhau. Hay cháu vẫn còn tiếc mấy cái kho báu đó. Con người ngày nay chẳng có cánh là gì! Nó bay nhanh không một loài chim nào đuổi kịp. Không cần kho vũ khí nhà trời, con người đã chinh phục được các loài thú dữ.

Ông lấy trong túi ra một mảnh đá vỡ. Cô bé cầm mảnh đá. Nó giống hình một cái rìu. Em đã hiểu. Từ mảnh đá vỡ đó, con người đi lên...

Ừ, nếu ngay từ buổi đầu con người chỉ lo cho bộ cánh của mình thì chẳng hơn gì các loài vật khác ngày nay.

Bé nhìn bướm. Bộ cánh vàng diềm hoa của nó đẹp biết bao. Nhưng bé không còn thấy ghen với bướm nữa. Cô ghen với bướm họa chăng chỉ có các loài hoa...

CƠN GIẬN CỦA THƯỢNG ĐẾ

Trong câu chuyện mà bướm vàng kể cho cô bạn nghe quên một chi tiết thú vị. Đó là cơn giận của Thượng đế lúc ngài ở kho cánh.

Câu chuyện ấy như sau:

Ngày đó trên trái đất chưa có động vật nào có cánh. Thượng đế một hôm mở kho cánh ra phân phát cho muôn loài. Loài vật sắp hàng trước kho đông vô kể. Một điều đáng ngạc nhiên là có cả họ nhà rắn nữa. Mặc dầu chúng đã kiếm đâu ra được hàng trăm chân giấu dưới bụng.

Thượng đế nhìn các «khách hàng» của mình một lượt, rồi phán hỏi:

– Nếu ta cho các người đôi cánh, các người sẽ làm gì?

Rắn nhanh nhẩu trườn lên trước, đầu cất cao:

– Có cánh, con sẽ làm được rất nhiều việc. Trước hết sẽ nuốt hết vào mồm lũ chim oắt con đang nhảy trên cây cho chúng nó thôi hót.

Thượng đế chau mày. Ngài liền biến tất cả chân rắn vào bụng.

– Suốt đời chúng bay không thoát khỏi mặt đất.

Thượng đế nhìn vào đám ca sĩ tí hon của đất trời.

Chim tiến ra thưa:

– Nếu có cánh con sẽ bay theo tiếng hót. Con sẽ hót cho trời thêm xanh, nắng thêm hồng. Con sẽ làm cho trái đất, cuộc đời xanh hơn.

Thượng đế vui lòng. Truyền đem phát cho chim những bộ cánh đẹp, nhẹ. Chim bay đến đâu, hót đến đó. Màu xanh bay theo cùng.

Đến lượt bướm bước ra:

– Con không hót được như chim. Nhưng con sẽ là hoa. Những bông hoa biết bay. Không cần đất, không cần cây. Hoa vẫn sống được. Con nguyện sẽ là niềm vui, là vẻ đẹp của đất trời.

Thượng đế cảm động, truyền đem phát cho bướm những bộ cánh đẹp nhất, và cho riêng mấy hộp thuốc màu dề bướm tha hồ tô điểm.

Thượng đế gọi con người lại.

Người thưa:

– Nếu có đôi cánh... Vâng, nếu có đôi cánh không lẽ (Thượng đế chau mày) con người sẽ bay lên trời. Con người sẽ nối liền các sông hồ, các đại dương. Con người sẽ bay lên mặt trăng, lên đến các vì sao xa nhất. Người sẽ nối liền Đất với Trời. Thưa Thượng đế, người sẽ làm chủ thiên nhiên.

Chưa kịp nghe hết câu, Thượng đế tưởng muốn ngắt đi. Ngài giận run người. Chưa có một con vật nào dám ngạo mạn như hân.

— Được, đã thế thì người hãy tự làm lấy cho người đôi cánh không lò mà bay!

Phán xong, ngài vẫn chưa nguôi giận. Trước khi trở về trời, ngài còn ra lệnh cho thần Đất:

— Hãy lấy xích, xích chân cái lũ người kiêu ngạo kia lại. Đừng bao giờ cho nó bước ra khỏi mặt đất một bước. Nhắc chân ra khỏi đất hẳn sẽ đứng không vững.

Thần Đất vâng lời, dùng xích, xích chặt chân người vào Đất. Thần còn lo xa hơn. Xích luôn tất cả muôn loài khác. Riêng đối với chim, thần dùng một sợi dây dài, chim có thể bay ra khỏi mặt đất nhưng rồi cuối cùng cũng phải trở về với Đất.

★
★★

Sau ngày mở các kho báu, Thượng đế xoa tay yên nghỉ. Con giận ngày nọ rồi cũng nguôi dần. Lòng Trời bao la. Nhớ làm gì những chuyện nhỏ dưới trần gian. Và chẳng đã có sợi dây xích của thần Đất buộc chặt con người ngạo mạn kia rồi. Thượng đế ngủ một giấc dài...

Trái đất trải qua bao biến đổi. Bao lần núi sụt xuống thành biển sâu. Biển dâng lên thành núi cao. Hàng triệu năm đã qua. Câu chuyện phân phát các kho báu hình như chẳng còn ai nhớ. Bỗng một hôm lòng Trời vui, ngài nảy ra ý muốn xem lại các con giống của mình. Chúng nó sử dụng các kho báu của Trời ra sao.

Thượng đế cùng các triều thần xuống trần gian.

Con giống đầu tiên Thượng đế gặp là chim. Chúng có mặt khắp nơi. Chúng bay lượn, như có bàn tay ai khảm vào màn trời xanh. Chim bay đến đâu, tiếng hót theo đến đó. Thượng đế rất hài lòng về tác phẩm kỳ diệu của mình. Kìa nữa, những cánh hoa muôn màu. Những đóa hoa xinh xẻo biết bay. Chả trách, trong đám triều thần có kẻ chẳng đã tâu rằng dưới trần thế có loại hoa biết bay!... Thượng đế nhìn xuống nước. Từ hồ sông cho đến biển khơi, cá trăm loài bơi lượn đông vui. Kìa, chào chú gấu. Mấy vạn năm rồi vẫn một màu đen tuyền (nghe đâu về sau anh chàng chỉ ăn toàn mật ong và chịu dè ong đốt, tự trừng phạt cái tính tham lam của mình). Chú Hồ có bộ lông vẫn khá

đặc biệt. Nếu hỏi, chắc không bao giờ chú chịu kể cái trận đòn đáng nhớ đạo nọ với bác nông dân.

Bác voi già bao lần muốn trả lại cặp ngà dề dôi lấy bộ răng. Nhưng nghĩ đi nghĩ lại cũng tức. Thôi, trời cho sao biết vậy. Chịu vác nặng một tí cũng không sao. Công mùa, mừng Thượng đế một điệu múa nón. Đuôi xòe ra như mặt trời mọc. Thượng đế sai viên ngự sử đi theo viết tặng mấy chữ: «Nghệ sĩ của núi rừng».

Thượng đế điềm qua một lượt. Có nhiều loài vắng mặt. Chắc chúng đã mất đi sau những biến động lớn. Có loài đã thay hình đổi dạng. Nhưng vẫn giữ cái cốt cách ban đầu trời nặn. Còn thiếu một điều gì đó mà Thượng đế không nhớ ra, hình như là một cơn giận. A, kia rồi! Một con vật mình tròn dài, đang bò sát đất. Nó ngóc đầu nhìn Thượng đế vẻ trách móc. Đúng hẳn, con rắn hỗn láo! Thượng đế bằng lòng về sự trừng phạt của mình ngày nọ. Hàng trăm chân cho đến nay vẫn nằm trong bụng. Ngự này mà bay được, nó dám nuốt tươi cả Trời. Chuyện nọ gọi chuyện kia. Còn một cái gì nữa hơn là một cơn giận bình thường. A, Thượng đế nhớ ra rồi! Đúng! Sau đó là một sự trừng phạt đích đáng đối với một vật nhỏ bé hời hợt dám nhạo báng cả Trời... Hừ, nếu cho đôi cánh, nó sẽ bay lên các vì sao xa nhất. Sẽ nối liền Đất với Trời. Nó sẽ làm chủ thiên nhiên nghĩa là, nghĩa là... làm chủ cả Thượng đế nữa! Thượng đế thoáng có ý nghĩ gặp lại kẻ tội phạm ngày xưa, xem hẳn đã hối cải ra sao. Trải bao nhiêu năm, chắc chúng đã đủ thì giờ suy nghĩ lại về sự ngạo mạn của mình. Ngài truyền đi gọi con người lại.

... Trong lúc chờ đợi, Thượng đế bồng lên cơn đau bụng. Chưa bao giờ ngài đau đến thế. Thuốc thang dề cả ở nhà Trời. Viên ngự y chắc giờ cũng đang ngủ say trên đó. Phải về ngay thôi. Nhưng làm sao bay nổi! Gọi tất cả chim lại. Nhưng hàng vạn cánh chim gộp lại cũng không thề nào cáng nổi Thượng đế về Trời.

Các thần cũng bó tay. Các vị chỉ yến tiệc linh đình là giỏi. Lúc lâm sự thì dùn cho nhau. Kia, hình như có bóng con chim gì to lắm. Nó đang bay đến. Một con giống của Trời nặn ra? Minh nặn hàng triệu loài, làm sao nhớ nổi! Hãy cứ gọi nó lại. Chim bay đến. Đúng là một con chim khổng lồ. Hơi thở nó thổi

A, kia rồi! Một con vật mình tròn dài...

bạt cả cây rừng. Chùng muốn thời bay luôn cả Thượng đế lẫn đám triều thần.

Chim không chở Thượng đế trên lưng hay trên đôi cánh rộng mà nó nhốt ngài trong bụng. Láo thật! Nhưng thói thường, qua sông thì phải lụy dò. Phải về Trời càng sớm càng tốt. Sĩ diện lúc này chỉ thiệt thân. Chim bay nhanh hơn gió. Chẳng mấy chốc tới Thiên đình. Trước khi chui ra khỏi bụng chim, Thượng đế liếc nhìn về phía trước. Lạ lùng hết sức. Trong đầu chim là một con giống... chính tay Thượng đế nặn ra. Chính hẳn, cái thằng người ngạo mạn ngày nọ. Thượng đế không thể nào tưởng tượng nổi. Thế này là thế nào? Con chim này là chim gì, ai nặn ra nó? Mà sao kẻ tội phạm của Trời lại cười? Thượng đế nhớ như in câu chuyện xảy ra ở cửa kho ngày trước. Nhưng cơn giận ngày nọ bây giờ đã hoàn toàn nhường chỗ cho sự ngạc nhiên. Mãi suy nghĩ ngài quên mất cả cơn đau bụng...

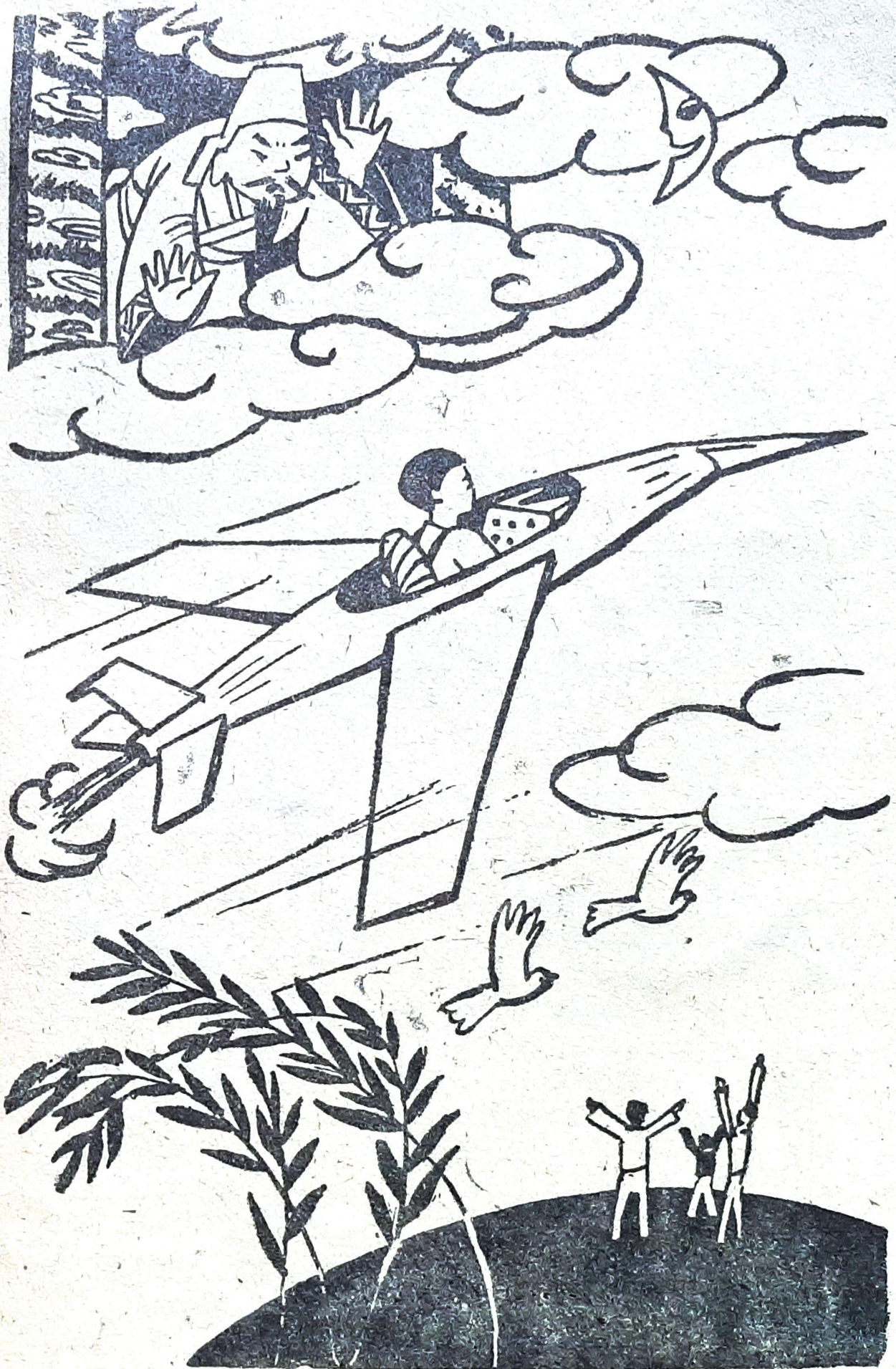
Đúng là Thượng đế quên cả chuyện đau bụng. Cái hình ảnh thằng người cười con chim không lồ bay lên tận trời xanh đã chiếm hết tâm trí ngài. Chuyện gì đã xảy ra trong thời gian qua? Đúng là con người đã bay lên khỏi mặt đất. Với đôi cánh đó nó đã bay lên Mặt trăng, tự tay nó đã nối liền Trời và Đất. Nghĩa là nối liền Thượng đế với ma quỷ! (Ngài rùng mình). Nó sẽ làm chủ thiên nhiên. Nguy, nguy thật! Phải gọi Thần Đất xét hỏi việc này ngay tức khắc.

Thần Đất đến.

Thần Đất không chối cãi con chim đó là do con người làm ra. Nó không lấy nguyên liệu trong kho báu của nhà Trời mà lấy từ trong ruột Đất.

— Ta biết! — Thượng đế cắt ngang. — Ta có phải là trẻ con đâu! Điều ta muốn người trả lời là sợi dây xích kia. Ta nghĩ người đã dùng một sợi xích bằng... mạng nhện để buộc chân lũ người ngạo mạn kia vào Trái Đất.

Thật là oan cho thần Đất. Suốt triệu năm nay Thần Đất vẫn làm tốt công việc Trời giao: buộc chặt tất cả muôn loài vào Trái Đất vĩnh viễn. Nhẹ như hạt bụi, bị Thần Gió cuốn lên, rồi cuối

Đúng là con người đã bay lên khỏi mặt đất...

cùng cũng trở về Đất. Không phải Thần Đất đã dùng sợi dây xích bằng đồng hay bằng sắt. Một sợi dây vô hình, một sức hút kỳ lạ. Tất cả mọi vật lớn bé trên Trái Đất từ hàng triệu năm nay đều chịu chung một số phận như thế. Con người, kẻ đã từng xúc phạm Thượng đế, tất nhiên cũng không thoát khỏi sự trừng phạt đó.

— Vậy thì — Thượng đế gặng hỏi — cái gì đã giúp cho con người tự mở cho mình cái giây trời vô hình đó?

Một cuộc bàn cãi sôi nổi chưa từng có đã xảy ra trên Thiên đình.

— Có lẽ trong khi tạo ra con giống này — một số vị Thần có ý kiến — Thượng đế đã lỡ tay nặn cái đầu hăn to quá!

Một số ý kiến khác:

— Không phải là tại cái đầu to. Đầu các con giống khác chẳng to hơn sao. Có lẽ có chất gì đã lẫn vào trong chiếc đầu kia trong lúc Thượng đế nặn.

Một ý kiến khác ngược hẳn lại. Số này cho tất cả là do đôi tay. Những làng mạc phổ phưởng, lâu dài, các công trình lớn nhỏ dưới kia là kết quả của đôi bàn tay khéo léo hay lam hay làm...

Nếu chỉ có đôi bàn tay thì không đủ. Một phái có ý kiến là do sự kết hợp của đôi bàn tay và cái đầu kỳ lạ.

Cuộc bàn cãi còn tiếp tục lâu. Các ý kiến đều có phần đúng. Nhưng khốn nỗi, không một ý kiến nào giải thích được thỏa đáng cái gì đã mở trời cho con người. Thượng đế rất phiền. Suy cho cùng, bao nhiêu ý kiến đều quy về lỗi ở Thượng đế. Ngài đã nặn nhầm một con giống nguy hiểm. Chẳng lẽ thủ phạm lại chính là Thượng đế hay sao? Thượng đế nhớ như in cái hình mẫu của con giống mình nặn ngày trước nó có khác gì một con vượn ngày nay lắm đâu, không thể nào hoàn toàn đổ lỗi cho Thượng đế được.

Vâng, lỗi không phải ở Thượng đế. Các vị Thần làm sao hiểu được rằng chính cái vòm xanh bao la, cao lồng lộng trên kia đã ngày đêm kêu gọi, khơi dậy trong con người cái mơ ước thoát khỏi sợi dây xích vô hình của Thần Đất. Chính mơ ước,

tượng tượng là sức mạnh vô hình đã chấp cho con người đôi cánh bay lên cao, thắng được sức hút vô hình buộc chặt muôn loài từ thế hệ này qua thế hệ khác vào Trái Đất.

Ước mơ được bay lên đã cho con người sức mạnh.

Vậy thì lỗi không phải ở Trời hay ở Đất.

Dẫu sao thì Thượng đế cũng thăm cảm ơn đôi cánh của con người đã một lần cứu ngài thoát chết.

14-5-1975

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
1 — CHIẾC GUƠNG TRUNG THỰC	3
2 — ĐÔI HÀI THẦN	8
3 — CÔ BÉ VÀ CẢNH BƯƠM	14
4 — CON GIẬN CỦA THƯỢNG ĐẾ	19

GIA : 0d35